

DU POÈME EN PROSE AU SLAM : SUR L'ÉVOLUTION DU RÉCIT POÉTIQUE DU XIXe AU XXIe siècle

Invitation à participer au colloque organisé du 4 au 6 décembre 2023

à l'Université Libre de Bruxelles (ULB)
Faculté de Lettres, Traduction et Communication (LTC)

Le récit poétique, dans sa forme à la fois unique et hétérogène, oscille entre la prose et la poésie. Puisant dans les lettres et ses différents registres (Tadié 1994), il développe au travers des siècles ses propres règles formelles et ses affinités avec les traits musicaux ou picturaux (Bernard 1959). De Jean-Jacques Rousseau et ses *Rêveries d'un promeneur solitaire* (1782) au *Spleen de Paris* (1869) de Charles Baudelaire, le poème en prose en tant que genre spécifique évolue, se consolide, libère et modernise les codes culturels. Son apparition participe activement à l'innovation autour du récit même qui se transforme par l'intermédiaire de la poésie moderne, dans laquelle la prose poétique et le vers libre s'annonceront comme outils de destruction des modèles génériques classiques, mais aussi de construction de formes novatrices.

Ainsi, dans ce nouvel espace hétéroclite (Kluba 2014), l'art poétique n'aura désormais plus de limites. Tout au long du XXe siècle, cette nouvelle tradition poétique laissera également apparaître des formats hybrides inédits tels que l'écriture automatique ou encore les expérimentations linguistiques dans les années 1960 (Bertrand 2015).

Aujourd'hui le récit poétique, toujours bien vivant, voit ses limites repoussées jusqu'à la forme du slam, qui à son tour ne se contente pas de refléter les problématiques sociétales mais s'empare également d'outils critiques pour souligner la révolte et l'engagement face aux actualités culturelles, sociologiques et politiques.

Le Comité organisateur du colloque vous invite à une réflexion sur l'évolution du récit poétique en Pologne et dans les pays francophones, du fait de l'importance de la tradition littéraire d'expression française de ce genre à travers les siècles : des expérimentations du XIXe s. en passant par le poème en prose et jusqu'au slam d'aujourd'hui. Les affinités avec d'autres littératures seront également prises en considération.

Diverses pistes d'analyse sont possibles :

- Le développement historique du récit poétique à partir du XVIIIe s. et/ou ses transformations formelles ainsi que ses affinités intertextuelles, intersémiotiques et interculturelles.
- Les liens et les inspirations du récit poétique entre les espaces littéraires et linguistiques polonais et d'expression française.
- Le poème en prose dans son évolution narrative et lyrique du XIXe au XXIe siècles.
- Les héritages littéraires, oraux, musicaux et scéniques du slam d'aujourd'hui dans sa façon de raconter.
- Les thèmes, les motifs et les problématiques du récit poétique contemporain.
- Les problématiques de la traduction du récit poétique.
- Les problématiques de l'édition du récit poétique.

Les propositions, en langue française ou polonaise, devront être rédigées dans un format de maximum 350 signes (hors bibliographie indicative) et devront être accompagnées d'une courte biographie comportant l'affiliation institutionnelle de l'auteur ou de l'autrice. Elles seront attendues pour le 31 mai 2023 au plus tard aux deux adresses e-mail suivantes : dorota.walczak@ulb.be et yoagan@amu.edu.pl

Il n'y aura pas de frais d'inscription au colloque. Les informations pratiques concernant les modalités et le déroulement de la conférence seront communiquées ultérieurement. Les organisateurs prévoient une publication après le colloque.

Zaproszenie do udziału w konferencji

OD POEMATU PROZĄ DO SLAMU

– O EWOLUCJI OPOWIEŚCI POETYCKIEJ OD XIX DO XXI WIEKU

organizowanej od 4 do 6 grudnia 2023 roku

na Wolnym Uniwersytecie w Brukseli (ULB)
Wydział Literatur, Traduktologii i Komunikacji (LTC)

Narracja poetycka, w swojej wyjątkowej i niejednorodnej formie, oscyluje między prozą a poezją. Czerpiąc z różnych gatunków i rejestrów literatury (Tadié 1994), na przestrzeni wieków wypracowała własne reguły i pokrewieństwa z formami muzycznymi czy pikturalnymi (Bernard 1959). Od Jeana-Jacquesa Rousseau i jego *Marzeń samotnego wędrowca* (1782) po *Paryski spleen* Charlesa Baudelaire'a (1869), poemat prozą jako specyficzny gatunek ewoluuje, konsoliduje, wyzwala i modernizuje kody kulturowe. Jego pojawienie się aktywnie uczestniczy w innowacji samej narracji, która przenika nowoczesną poezję, a proza poetycka oraz wiersz wolny stają się narzędziami służącymi destrukcji zastanych gatunków, ale także pomagają w konstruowaniu nowych form literackich. Tym samym, w heterogenicznej przestrzeni (Kluba 2014), żadne granice nie blokują już rozwoju sztuki poetyckiej, czego konsekwencją jest pojawienie się nowej tradycji poetyckiej w XX wieku i nowe hybrydowe formy ekspresji, takie jak pisanie automatyczne czy eksperymenty lingwistyczne w latach 60. XX wieku (Bertrand 2015). Dziś poetycka narracja, wciąż bardzo żywa, jest świadkiem poszerzania się o formę slamu, który z kolei nie zadowala się zwykłym odzwierciedlaniem problemów społecznych, ale chwyta za krytyczne narzędzia, by podkreślić powagę buntu i zaangażowanie w obliczu kulturowych, socjologicznych i politycznych transformacji.

Komitet organizacyjny konferencji zaprasza do refleksji nad ewolucją narracji opowieści poetyckiej na przestrzeni wieków w Polsce oraz w krajach frankofońskich, w nawiązaniu do podstawowej tradycji języka francuskiego dla gatunku poematu prozą i prozy poetyckiej, od XIX wieku do poematu prozą i dzisiejszego slamu. Powinowactwa z innymi literaturami są także warte wzięcia pod uwagę.

Proponujemy następujące ścieżki badawczej refleksji:

- Historyczny rozwój narracji poetyckiej od XVIII wieku i/lub jej formalne przekształcenia, a także jej intertekstualne, intersemiotyczne i międzykulturowe powinowactwa.
- Związki i inspiracje narracji poetyckiej między przestrzeniami literackimi i językowymi: polską i francuskojęzyczną.
- Poemat prozą w swej narracyjnej i lirycznej ewolucji od XIX do XXI wieku.
- Dziedzictwo literackie, oralne, muzyczne i sceniczne dzisiejszego slamu w jego sposobie opowiadania.
- Tematy, motywy i problemy współczesnej opowieści poetyckiej.
- Problematyka przekładu prozy poetyckiej.
- Problematyka edycji form poetyckich opowieści, a zwłaszcza poematu prozą.

Propozycje, w języku francuskim lub polskim, w formacie 350 znaków (znaki liczone bez bibliografii wstępnej) wraz z krótką biografią i afiliacją instytucjonalną, oczekiwane są najpóźniej do 31 maja 2023 roku. Prosimy o przesyłanie ich na dwa następujące adresy e-mailowe: dorota.walczak@ulb.be oraz yoagan@amu.edu.pl

Nie przewiduje się opłaty konferencyjnej. Dalsze informacje praktyczne dotyczące zasad i przebiegu konferencji zostaną przekazane w terminie późniejszym. Po konferencji organizatorzy przewidują publikację tomu.

BIBLIOGRAPHIE INDICATIVE / BIBLIOGRAFIA WSTĘPNA:

BERNARD, Suzanne, *Le Poème en prose de Baudelaire jusqu'à nos jours*. Paris, Nizet, 1959.

BERTRAND, Jean-Pierre, *Inventer en littérature. Du poème en prose à l'écriture automatique*. Paris, le Seuil, 2015.

DEVEVOIRE, Christèle, *Errance dans le récit poétique, errance du récit poétique*. Dans "Errances, Coll. « Figura »". Montréal, Département d'études littéraires de l'Université du Québec à Montréal/Centre de recherche sur le texte et l'imaginaire, 2005, pp. 31-40.

DŁUSKA, Maria, *Między prozą a wierszem*. W: *Prace wybrane*, nr 3, 1963, pp. 357-66.

EDMOND, Jacob, *A common strangeness: Contemporary Poetry: Cross-Cultural Encounters*, Comparative Literature. New-York, Fordham U.P, 2012.

KOŁODZIEJ, Agata, *Mowa w (s)tarcu z pismem: slam poetycki jako przykład symbiozy tekstu i wydarzenia*. 2013. https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/75171/kolodziej_mowa_w_s_tarcu_z_pismem_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KORNHAUSER, Jakub, *Równy z prawej. Antologia polskiego poematu prozą*. Poznań, WBPiCAK, 2023.

KLUBA, Agnieszka, *Poemat prozą w Polsce*. Warszawa-Toruń, Fundacja Na Rzecz Nauki Polskiej, 2014.

McCARTHY, Jack, *About Poetry Slam*. In: *Spoken Word Revolution: Slam, Hip-hop, and the Poetry of a New Generation*. (red.) M. Eleveld, M.K. Smith, Naperville, Sourcebooks Media Fusion, 2003.

MONSON, Jane (ed.), *British Prose Poetry: The Poems Without Lines*. London, Palgrave, 2018.

TADIÉ, Jean-Yves, *Le récit poétique*. Paris, Éditions Gallimard, 1994.

TODOROV, Tzvetan, *Poétique de la prose*. Paris, Le Seuil, 1971.

TODOROV, Tzvetan, *La poétique du vers*. Dans : *Les genres du discours*, le Seuil, 1978

TODOROV, Tzvetan, *Poetry Without Verse*. In: *The Prose Poem in France: Theory and Practice*. (ed.) M.A Caws and H. Riffaterre, New York, Columbia University Press, 1983.

VADÉ, Yves, *Le poème en prose*. Paris, Berlin Sup Lettres, 1996.

VINCENT-MUNNIA, Nathalie, *Les Premiers Poèmes en prose : généalogie d'un genre dans la première moitié du dix-neuvième siècle français*. Paris, Honoré Champion, 1996.

VEGLIANTE, Jean-Charles, (red.), *De la prose au coeur de la poésie*. PSN, Paris, 2007.

WICHROWSKA, Elżbieta (red.), *Europejski kanon literacki*. Dylematy XXI wieku. Warszawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2012.